

Mussolini povzročil polom konferenice velesil v Parizu

Italija zavrgla vse načrte za odvrnitev vojne v Afriki. Anglija se čuti užaljeno, ker je Mussolini kratko malo podrl vse njene sklepe in zmetal vse njene sugestije v koš. Zdaj je vprašanje, kaj bodo storili v Londonu. Ali pride do poloma Lige narodov in do bolečnega nastopa proti Italiji prihodnjega meseca?

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

19. avg. — Dasi sta Anglija in Francija ponudili Italiji, da nad Abesinijo v vseh okoliščinah, ki jih bo Mussolini predložil, bodo italijanske čete v Afriki ostale, da ga okupirajo.

Domače vesti

Nov grob v Waukeganu
Waukegan, Ill. — Zanje dni je tu umrla Ana Kuhar, stara 54 let in doma od Kamnika na Gorenjskem. Tu zapušta moža in štiri sinove.

Nagla smrt v uličnem vozu
Cleveland. — V ulični kari v Garfield Heightsu je te dni naglo umrl James Trhlin, star 40 let. Zapustil je ženo in sina.

Nagla smrt v Lorainu
Lorain, O. — Tu je nagla smrt zadela Ano Kosten, staro 56 let. Doma je bila iz Ravne pri Blokah na Notranjskem. Bila je vdova in zapušta več otrok.

Iz Južne Amerike
Buenos Aires, Arg. — Tu sta se poročila Ivan Matajura iz Tronogara pri Kobaridu in Zofija Pontar iz Kobarida na Primorskem.

Zaprti zločinci špekulirajo na borzi!

Lepe razmere v državni kaznilnici v Jolietu

Joliet, Ill. — Frank W. Whipp, glavni jetnikar v tukajšnjih državnih kaznilnicah, je zadnje dni priznal, da je Henry J. Fernekes, čikaški zločinec in dosmrtni jetnik, ki je 3. avgusta pobegnil, imel stalno zvezo z neko borzijsko tvrdko v Chicagu, ko je bil v zaporu v Jolietu. Whipp je to priznal med preiskavo o razmerah v kaznilnici, ki so dovedle do Fernekesovega bega.

Jetnikar se je izgovarjal, da je ubežnikova aktivnost na borzi trajala le nekaj časa in zadnje čase je bila docela pretrgana. Preiskava je odkrila, da je Fernekes imel večje vsote denarja v čikaških bankah in redno je dajal pooblastila svojemu borznemu agentu, da je lahko vodil borzne transakcije v njegovem imenu. Jetnikar ni hotel izdati imena zapletene borzne tvrdke. Fernekes, ki je majhne postavbe, je bil zaradi več roparskih u-

Predlaga državno nadzorstvo ploditve

Nemčija naj sledi izkušnjam v živinoreji pri ploditvi otrok

Berlin, 19. avg. — Walter Darré, poljedelski minister, urgira v svoji pravkar izdani knjigi "Novo plemstvo krvi in zemlje", naj bi vsak urad, ki izdaja poročna dovoljenja, imel specialista, ki bi nadzoroval ploditve otrok. Sklepali bi se smele le take poroke, proti katerim ni bilo ugovorov z evgeničnega stališča.

"Nič se ne bi smel zgrazati, ako bi sledili eksperimentom v živinorji pri ploditvi otrok," pravi minister. "Človeška digniteta vsekakor ne more biti užaljena, če primerjamo ploditve živali in ploditve otrok drugo drugu."

Minister v svoji knjigi predlaga, naj se poročne kandidate razdeli v štiri razrede. Prvi razred naj bi tvorilo samo deset odstotkov deklet, katerih možnost so v vseh ozihih zaželjene in tem bi se morala dati vsestranska pomoč.

Drugi razred, ki je po ministrov mnenju največji, bi tvorila dekleta, proti katerim ni fundamentalnih ugovorov z ozirom na možno potomstvo.

Tretji razred naj bi tvorila dekleta, ki so z moralnega in legalnega stališča sposobna za moštvo, a so dedno obremenjena in iz tega razloga ne bi smela roditi otrok. Take poroke se bi morale sklepati le na podlagi garancije, da ne bodo rodile otrok.

V četrti razred spadajo dekleta, proti katerim možiti obstoje fundamentalni ugovori. Vsem tem je treba prepovedati možnost.

Rast zadružništva v Mehiki

Washington. — Kakor je razvidno iz poročil, katere je zvezni trgovinski departament prejel od svojega zastopnika v Mehiki, se zadružno gibanje zelo naglo razvija v Mehiki. Protežira ga vlada. V prvi polovici tega leta je bilo ustanovljenih v Mehiki 324 zadrug z 12,190 člani. Od teh je 136 konzumnih, 118 produkcijskih, 80 je pa mešanih zadrug.

morov obsojen na smrt, toda prizivno sodišče mu je spremenilo smrtno kazen v dosmrtno ječo. Policija sodi, da se ubežnik zdaj skriva nekje v Chicagu.

TROŠENJE VLADNEGA DENARJA KORISTI BIZNISU

To ni gospodarsko okrevanje Amerike

REZERVE V BANKAH SE KOPICIJO

New York. — (FP) — Trošenje vladnega denarja za pobijanje bede in financiranje javnih del, proti čemur kričijo kapitalisti, predstavlja prav za prav pomoč velebiznisu—deloma preko direktnih posojil, ki mu omogočajo grmadjenje profitov. Rezerve v bankah se kopičijo in te reprezentirajo profit velebiznisa, ne prihrankov delavcev in farmarjev.

Vlada je sicer s trošenjem denarja dala priliko do zaslužka milijonov, ki so bili še danes v vrstah brezposelnih, toda povrni pregled situacije lahko preprača vsakega, da s tem še ni in ne bo končala depresije.

Indeks dohodkov industrijskih delavcev, tistih, ki delajo v tovarnah, v rudnikih in na železnicah, kaže dvig od 36 v marcu 1933 na 50 v juliju istega leta in 55 v septembru, ko so industrijski pravilniki stopili v veljavo. Višek je bil dosežen v marcu in aprilu tega leta, ko je prišel na 65, kar pa je bilo še vedno 36 točk pod povprečnostjo dohodkov v letih med 1924 in 1929.

To se ne more smatrati za gospodarsko okrevanje dežele, zlasti če se upošteva, da je še vedno deset milijonov delavcev brezposelnih, 4,500,000 družin na reliefni listi in poleg teh nadaljnjih 880,000 samskih oseb, čeprav je vlada potrošila \$4,400,000,000 za oskrbo te armade in financiranje javnih del v fiskalnem letu, ki je bilo zaključeno 30. jun. 1934 in \$3,654,200,000 v fiskalnem letu, ki je bilo zaključeno 30. junija t. l. Niti ne izgleda, da bo delavstvo doseglo normalne dohodke v tem fiskalnem letu, ko je kongres določil nadaljnjo vsoto \$4,880,000,000 v iste svrhe.

Na drugi strani pa kapital grmadi profite. Ves vladni denar se končno steka v banke in v roke industrijskih magnatov, ki

(Dolge na 2. strani.)

Ameriški Italijani nočejo iti v vojno

Iščejo dovoljenja za vrnitev v Združene države

Rim, 19. avg. — Ameriški konzuli v severni Italiji so v zadnjih mesecih poslali stotine aplikacij v Washington od v Ameriki rojenih Italijanov. V aplikacijah želijo ameriške potne liste, ki bi jim omogočili povratek v Združene države.

Konzuli pravijo, da so te prošnje vložili možje vojaške starosti v upanju, da se bodo na ta način izognili vojaški službi v Afriki v slučaju izbruha italijansko-abesinske vojne.

Dočim so ameriški konzuli ugodili številnim prošilec, noče italijanska vlada potrditi potnih listov. Ona pravi, da so ti prošilci še vedno italijanski podaniki, čeprav so bili rojeni v Ameriki, in zaradi tega podvrženi vojaški službi v italijanski armadi. V smislu ameriških zakonov je vsak, ki je rojen v Združenih državah, ameriški državljan, toda Italija jih kljub temu smatra za svoje podanike.

Nacijska kampanja proti sovražnikom

Spovednica je past za sovražne katolike

Berlin, 19. avg. — Nacijska gonja proti katolikom, protestantom in židom je bila večer zaznamovana z novimi dogodki. Iz mesteca Lugniemna pri Oppeľnu na Gornjem Slezkem je prišla vest, kako so nacisti ujeli v past katoliškega župnika Hrobo, ki mrzi nacijski režim. Hrobo je sedel v spovednici in spovedoval neko žensko, ki ga je vprašala za nasvet kot dobra katoličanka, če bi bil greh, ako pošlje svojega malega sina na deželo, kjer se mladina zbira v Hitlerjevi organizaciji. Ženska, ki ga je vprašala za nasvet, je bila žena — nacijskega policista.

Razpusti katoliških mladinskih organizacij so na dnevnem redu; najnovejši tak razpust je bil v Duesseldorfu. Protestanti so tudi deležni nacijskega arda. V Slezijski je bila razpuščena neka protestantska verska organizacija. Viljem Frick, minister za notranje zadeve, je objavil dekret smrtne obsodbe nad framažonskimi organizacijami; vse framažonske lože, ki še eksistirajo v Nemčiji, morajo biti razpuščene in njih premoženje zaplenjeno.

Med tem se nadaljuje hrupna kampanja proti židom. Nacijski avtotruki z godbo in antisemitskimi napisi paradirajo po vseh večjih mestih in iz njih odmevajo kliči "Smrt Judom!"

Zahtevajo preiskavo mesne stavke

Nova akcija mesnih stavkaric v Detroitu

Detroit, Mich. — Mrs. Mary Zuk, voditeljica gospodinj v Hamtramcku, ki so organizirale mesno stavko proti lokalnim mesarjem za nižje cene, je odpotovala na čelu delegacije stavkaric v Washington. Mary Zuk je izjavila, da bo delegacija zahtevala odpravo procesnega davka v oddelku farmske uprave AAA. Po njenem mnenju mesarski baroni izrabljajo ta davek za navijanje cen mesa.

Washington, D. C. — Kongresnik Clarence Cannon, demokrat iz Missourija, je v soboto predložil resolucijo za preiskavo mesne stavke v Detroitu. Njegovo mnenje je, da klavniške družbe financirajo to stavko z namenom, da diskreditirajo farmsko upravo AAA.

VLADNO IZIGRAVANJE STAVKARJEV V CAMDENU

Delavska tajnica postala orodje ladjegradniške družbe

KONGRESNIKI OBSODILI TAKTIKO

Washington. — (FP) — Zvezna vlada je skoraj tri mesece brezbržno gledala stavko nad 4000 delavcev v ladjedelnici New York Shipbuilding Co. v Camdenu, N. J., nazadnje je pa osvojila kompanijski načrt za končanje stavke. V tej ladjedelnici je v delu za okrog 50 milijonov bojnih ladij.

Po tem načrtu, ki so ga stavkarji zadnje dni soglasno zavrgli kljub 13-tedenaki stavki, bi bili delavci popolnoma izigrani. Pred odsekom za delo nižje zbornice sta John Green in Philip Van Gelder, zastopnika neodvisne Industrial Union of Marine and Shipbuilding Workers, izpovedala, da je ta "vladni" načrt vse nekaj drugega kakor pa sporazum med delavsko tajnico Frances Perkinsovo in unijo z dne 19. julija.

Prvotni pogoji so vsebovali priznanje organizacije in protekcijo pred diskriminacijo. Načrt je delavska tajnica predložila kompaniji, katera ga je pa odklonila. Stvar je ostala na mrtvi točki, dokler ni nižja zbornica poklicala na zaščitne mornarični departament radi njegove brezbržnosti z ozirom na stoječe delo pri gradnji bojnih ladij. Sprejela je tudi resolucijo za kongresno preiskavo te stavke.

Takoj za tem se je zganila družba in tudi vojni departament z delavskim vred sta se pričela — zanimati. Družba in vojni departament sta izdelala nove pogoje za končanje stavke z arbitratorjo. Člane arbitražne komisije naj bi imenoval vojni departament. O priznanju organizacije in protekciji pred diskriminacijami ni bilo nobenega sluha. Arbitražna komisija, ki bi bila po godu kompaniji, naj bi ugotovila delavsko reprezentacijo v tovarni ter odločila o zvišanju plač, akordnem delu in podobno.

Ta načrt si je osvojila tudi delavska tajnica. Na svoj prejšnji sporazum z unijo je popolnoma pozabila. Predelala ga je le toliko, da bi člane arbitražne komisije imenoval predsednik in ne mornarični departament.

Pri ožigotanju delavske tajnice in vojnega departamenta so se zastopnikom unije, Greenu in Gelderu, pridružili tudi nekateri člani odseka za delo.

"Vlada je le pristala na kompanijske pogoje," je rekel kongresnik Vito Marcantonio iz New Yorka. "Ti pogoji so vse nekaj drugega kakor originalni pogoji, katere je vlada (delavska tajnica) prvotno predložila delavcem in kateri so določali priznanje unije in zagotovilo proti diskriminacijam."

Kongresnik Schneider iz Wisconsinu je rekel, da je sporazum (odklonjen po stavkarjih) "zelo enostranski". V njem ni ničesar, kar bi zagotovilo delavce, da se bodo lahko vsi vrnili na delo. Čudno se mu je zdelo, zakaj je delavska tajnica pristala na otvoritev vrat za diskriminacije.

Družba stoji na stališču, da unija ne reprezentira večine, čeprav je faktično večanjenih v nji 95% ladjegradniških delavcev v Camdenu in je stavka ves čas skoraj stoodstotna. Pri tem boju jo očitno podpirata tudi delavski in mornarični departament.

In čeprav ta unija ne velja za v Ameriški delavski federaciji (Dolge na 3. strani.)

Nova brca brezposelnim. (Varian Jerget.)

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

DVA POŽARA

Ljubljana. V okolici Vojnika pri Celju je avgusta nastal požar v gospodarskem poslopiju posestnika Ocvirka. Prihitele so ga našli iz raznih okolišnih vasi, a zaradi pomanjkanja vode je bilo delo zelo oteženo in jim uspelo le omejiti požar, ne pa ga ugasniti. Gospodarsko poslopije je pogorelo do tal, z njim pa je pogorelo mnogo orodja, senice in znaša vsa škoda 60.000 Din. Sumijo, da bi ogenj podtaknjen, čeprav nastal sredi popoldneva. Ogenj je neki posestnik, ki je zaradi tega tudi aretiran.

Na drugem, večjem požaru požar v Guštanju v Dravski dolini na Koroškem. Tik meje na Hrvaško ima lepo urejeno posestvo Anton Rižnar, njegova polja so urejena, pa tudi vzorno urejen hišni vrt. Vse to je bilo v eno teh kopij je fan izšel nabor in tleči zamašek je kopicu pri vrhu, potegnil vrtačo in v nekaj hipih je bila v vrtu kopica v ognju. Kakor goreče baklje. Fant se je zadržal in želel. Plameni so nato zajeli tudi gospodarsko poslopije, ki je bilo krito s steno. Pihal je veter in domači so se gnetli neumljeno kljub pomoči sosedov. Ogenj je tudi stanovanjsko hišo — hišo, ki je vsa Rižnarjeva domača hiša — do tal, z njo vred požar, vse pridele! Iz hleva so izšli živine, le ena svinja je ostala v ognju. Gasilci iz Prekmurja niso mogli pomagati, primanjkovalo je vode, pa tudi preveč se je bil že ogenj razširil, da so dospeli s svojimi avtomobili Rižnarjeve domačije, ki je velika, tem večja, ker Rižnar le malo zavarovan.

Carl Barkovljan. — V Ljubljani je umrl 73 let stari Svetko Barkovljan, znani stavbenik, ki je pred petimi leti imel znano podjetje v Barkovljah. Trstu ter je zgradil mnogo stavb in naprav v Trstu. Pred petimi leti se je izselil iz Trsta in nastanil v Ljubljani. Zbog podjetje je namreč zadnja leta v Trstu propadalo, ker niso naročniki oklepali pač njegovih stavbenikov.

Ugotovljen. — Poročali so, da je bilo vlomljeno v trgovino trgovca Hermana V. Očevca pri Radencih. Vlomilci so raznesli raznega blaga v veliki vrednosti ter več gotovine. Iz trgovine došli detektivji s s posebnim pismom ugotovili sled, ki je pripadala posestniku Mlinariju. Starejšem vrhu. Tamkaj so ugotovili, da usodne noči ni bilo v trgovini. Na 24 letnega Mlinarijevega sina Jakobca. Ta je pri zaslišanju v protislovja in nazadnje moral vsem priznati. Izdal je 24 letnega sosedovega sina Graničnika in 22 letnega posestnika sina Rudolfa. Zbog podjetje. Ko so izvršili preiskave pri Znidaršičevih, so našli še nekaj blaga, ki ga niso še vno-

čili ter nekaj nad 100.000 Din v gotovini, to je denar, ki so ga odnesli in denar, ki so ga že dobili za manufakturno blago. Znidaršič je močno uklenjen tudi pri več pobegnil, a ga je trgovec Herman sam opazil v avtobusu, ki se je vozil iz Maribora domov, ter opozoril šoferja nanj. Pri Sv. Trojici je šofer izstopil, zaklenil avto in poklical orožnike, ki so Znidaršiča spet močno uklenili ter odvedli v zapor. Ostala dva pa sta izdala kraj, kamor sta skrila še ostalih 74.000 Din. Orožniki so res našli tamkaj denar in tako je dobil Herman vseh 174.000 Din nazaj in nima skraj nobene škode. — Seveda so naše hranilnice porabile tudi ta vrom za reklamo zase. V listih so objavili članke, češ, glejte koliko denarja so vlomilci odnesli zato, ker ga lastnik ni zaupal denarnim zavodom. Če bi toliko gotovino vložil v hranilnico, se mu ne bi bil mogel pripetiti ta vrom. A zaenkrat je bila neizgoda s tem vromom za trgovca pač boljše kakor da bi bil vložil denar v zavod: ves denar je dobil nazaj. Bi ga bil dobil, če bi ga imel v hranilnici? Najbrže ne!

Res se snuje radikalna zajednica. — Ze od nastopa nove vlade se je govorilo, da bodo radikalni, muslimani in slov. radikalci združili svoje nekdanje stranke v novo skupno stranko, ki naj bi se imenovala radikalna zajednica. Ljubljanski "Slovenec" je o tem kaj malo poročal in s tem potrdil govorice, da precejšen del klerikalcev ni za tako stranko, kjer bi imeli le podrejeno vlogo, komandirali pa bi radikalni. Nazadnje se je zdaj "Slovenec" vendarle oglašil in zapisal na dolgo in široko, da se ta stranka res snuje in da bo spojitve treh bivših močnih strank velika pridobitev, ker gledajo vse tri skupine enako na notranje probleme, ki so najbolj pereči in ki ves čas Jugoslaviji največ truda prizadevajo. Na opozorila, da bo tudi ta stranka nekaka nova vsedrjavna, od zgoraj ustvarjena stranka, ki tudi ne bo mogla rešiti hrvaškega problema, ker Hrvatov v tej stranki ne bo, odgovarja "Slovenec" kaj slabo, češ, Hrvatom bodo vrata odprta. Dobro pa se zaveda "Slovenec", kaka mešanica bo ta stranka. Klerikalna stranka je bila ustvarjena in je živel na verskem temelju, muslimanska stranka je spet obsegala le bosenske muslimane, torej tudi verska stranka, radikalna stranka pa ima predvsem pravoslavce za člane, torej bo to stranka treh veroizpovedi. Zagrebški humoristični list "Koprive" je dobro zapisal: "Kako naj bo to vsedrjavna stranka, ki ni osnovana na verskem temelju — kar je namreč prepovedano — če pa je vsem trem voditeljem — Korošcu, Spahiu in Stanojeviću — skupno le to, da ima vsak drugačno vero!" — Klerikalci zmerom rešujejo Beograd iz zagat: ko je bil v parlamentu ubit Radić in drugi, je bil dr. Korošec tisti, ki mu je bila poverjena sestava vlade in priprava diktature. In zdaj, ko je padel Jevtičev režim, je bil spet dr. Korošec tisti, ki so ga postavili za notranjega ministra in ga s tem napravili osebo odgovorne za notranjo politiko, katere vprašanja so najbolj pereča in ki so tudi povzro-

čila padec diktature in padec Jevtiča, čeprav je gotovo, da nima dr. Korošec v tem svobodnih rok, temveč se mora ravnati po smernicah vse vlade. Spet bo predvsem imel opraviti s pripravami, s pripravami za nove volitve, ki naj bi skušale rešiti ali vsaj omiliti notranje politični problem, predvsem hrvaško vprašanje. Pri tej spojitvi v novo stranko, bodo morali klerikalci tudi zatajiti svoje svetovno prepričanje, kar "Slovenec" sam napoveduje in priznava, ko piše v uvodniku 4. avgusta: "Tudi ne smemo prezreti, da politične formacije, ki so v teku, po vsej priliki ne bodo imele onega ostrega svetovno nazornega obličja, kot smo ga bili Slovenci zadnja desetletja vajeni na svojem področju." In najbrže prav zaradi tega poziva "Slovenec", naj se prosvetni delavci s še večjo vnetostjo lotijo izobraževalnega dela po društvenih domovih, da pač preko predavalnic nadoknadijo tisto, kar bodo morali v političnem življenju opustiti in zatajiti.

Utonil v Muri. — V Muri je utonil maturant Alfonz Žižek iz Ljutomerja. Letos je položil maturu v Ljubljani, jeseni bi šel na univerzo. Dne 3. avgusta pa je utonil v Muri, kjer se je kopal, čeprav ni bil dober plavalca. Mura je precej narasla zadnje dni in tako je zašel Žižek predaleč v vodo, zagrabil ga je vrtinec in potegnil pod vodo. Istega dne se je zgodila v Ljutomeru še ena nesreča. Banovinski zdravnik dr. Angelo Kralj se je vozil na motornem kolesu. Ko se je hotel ogniti nekemu vozu, je prenapel zavril. Pri tem ga je vrglo v potok ob cesti. Dobil je precej hude poškodbe na glavi in po rokah ter so ga morali naglo prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Mariborski teden. — Po zgledu ljubljanskega velesijma je sklenil lani Maribor, da priredijo tamkaj vsako leto nekakšen velesijm in sicer prve dni avgusta vsako leto pod naslovom "Mariborski teden." Lani se je vršil prvi, letos 3. avgusta so otvorili drugi Mariborski teden. Ta teden se vrše razne kulturne prireditve, razstave, in sicer razstava produkcije Maribora in okolice: tekstilna razstava, industrijska, obrtna, vinska, vrtnarska, turistična in umetniška razstava itd. Hkrati priredijo letos na tem tednu tudi velike plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku, ki je pač eno najlepših kopališč v državi! Lani je imela ta velesijmska mariborska prireditev mnogo uspeha in obiska, upajo, da bo tudi letos vse delo dobro nagraženo.

"Amerikanskemu Slovincu" za klobuk. — Pravkar beremo, kaj je zapisal Amerikanski Slovenec k spremembi vlade v Jugoslaviji junija meseca. Pravi, da je treba pibiti, "da te toliko želje in potrebne svobode in demokracije ni vrnil jugoslovanskim narodom kak gostobesedi liberalci in socialisti, ki so s svobodo in demokracijo v besedah vrlo radodarni, ali v dejanjih pa za isto niso, ker pač preradi diktatorsko vladajo in pašujejo. To svobodo in demokracijo je vrnila jugoslovanskim narodom nova jugoslovanska vlada, v kateri in na za notranji pomen domovine skoraj najvažnejši ministrski resor dr. Aton Korošec, slovenski katoliški duhovnik." K temu priložimo, da delavske kulture zveze "Svoboda" v Jugoslaviji res ni razpustil ne liberalci ne socialisti, ampak je bila delavska kulturna zveza Svoboda razpuščena julija, ko je bil notranji

Voditelji antinacijskih demonstracij na nemškem parniku Bremen. Ko je ta parnik dospel v New York, so demonstracije navallli na krov, raztrgali zastavo svastike in kose vrgli v morje.

Abesinija in njene sosede

Skalne puščave in 4000 m visoke gore kot naravne trdnjave

Pogled na karto nam pokaže, da so tri evropske velesile, Anglija, Francija in Italija, zainteresirane na tem, da se obdrži abesinsko ravnotežje. Italijanski vpad bi to ravnotežje zmotil, kar bi ne bilo všeč niti Franciji niti Angliji, posebno pa zadnji, ki ima z Abesinijo največ skupnih meja in za zdaj največ koristi od nje. Zaprada, južna in del vzhodne Abesinije meji na angleške kolonije, dalje ima Abesinija praktično edine prehode proti zapadu in jugu, torej proti angleški strani, do čim padajo njene meje drugod v prepadne globine. V Abesiniji je tudi del nilskih izvirov in seveda Angliji ne more biti vse eno, da bi v tem ozemlju gospodovala sila, ki bi ji bila zmožna odrezati vodne vire za nilsko ozemlje.

Kar se tiče Francije, vemo vsi, da je Džibuti, glavno mesto Francoske Somalije, izhodišče za edino železnico, ki vozi v Abesinijo. Od tega ima francoski kapital velike dobičke, pa tudi ne more biti vse eno, če bi te dobičke pobral neko drugi kapital.

Abesinija je kakor znano zavoljo kolonialnih ozemelj velelila na njeni vzhodni strani popolnoma odrezana od morja. Najbolj ji pri tem izhod na morje zapira Italija s svojo Somalijo in Eritrejo. In ker Italija že od samega začetka ni zadovoljna, da ima v rokah samo ti dve, nekoč abesinski ozemlji, je razumljivo, da se ob meji Eritrije in Italijanske Somalije čisto zgodi kakšen incident, kakršen je bil tisti pri Ual-Ualu na severu Somalije, ki je dal Italiji povod za sedanje vojne priprave. Sicer je treba še omeniti, da posebno mejo proti Italijanski Somaliji še davno niso točno določene, saj se tukaj stikata dve deželi na ozemlju, ki meri v dolžino do 2000 km in ki je tako popolnoma puščava, da je normalni trgovski promet na to stran nemogoč in da Italija za primer oboroženega konflikta že v naprej ne računa na to, da bi vodila svoj napad od te strani. Z eritrejske strani, ki meri kakih 1000 km, je spet ta nevičnost, da bi ovirale pohod visokogorske verige, a vendar bi bilo podnebje za bele vojake tukaj znošljivejše. Strokovnjaki pa računajo, da bi morala imeti Italija pri napadu z eritrejske strani na razpolago pol milijona mož, ne glede na tiste, ki bi jih potrebovala za obrambo somalske strani.

Vojna v Etiopiji ni tvegano podjetje samo zavoljo ogromnih razsežnosti njenih mejnih ozemelj, temveč predvsem zavoljo njihove neprehodnosti in še bolj zavoljo njihovega strašnega podnebja, ki ga domačini pač prerajejo, belokožci pa ne. Iz Eritrije v Addis Ababa bi morali Italijani preko cele vrste gorskih verig, ki se dvigajo do 4000 m visoko in preko katerih ni nobenih cest. Do pozne jeseni pa bi sploh ne smeli začeti vojne, ker bi jih v nasprotnem primeru uničilo podnebje. Vročina je tolikšna, da preneso-

Trošenje vladnega denarja koristi kapitalistom

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ciji, stvarkarje podpirajo tudi unije federacije. Od rudarske unije UMW je dobila \$2500, pripadale so tudi Amalgamated Clothing Workers, International Ladies Garment Workers in več drugih unij. Na zadnji seji eksekutive ADF je vložila aplikacijo za pristop v federacijo. Prošnja je bila zavrnjena, ker si jurisdikcijo nad ladjegradniško industrijo lasti več poklicnih unij, camdeška unija je pa industrijska.

SOCIALISTIČNA UPRAVA LONDONA

z županom Herbertom Morrisom na čelu, je v enem letu, odkar je na vladi, dala zgraditi 3500 novih delavskih stanovanjskih hiš in do konca tekočega leta se bo pozidalo še nadaljnjih 4300 hiš. V prihodnjem letu ima v načrtu gradnjo 10.000 novih stanovanjskih hiš. Postavila si je sedemletni gradbeni načrt, tekoma katerega se morajo zloglasni londonski "slumi" (nezdrave delavske četrti), popolnoma nadomestiti z modernimi in zdravimi stanovanjskimi predmestji.

ZASTRUPLJEN PRI ALTARJU

V Italiji vzbujajo veliko pozornost skrivnostna zastrupitev v katedrali Sv. Avgušina v Kremoni. Korar mons. Stuan je prišel te dni jutraj v katedralo, da bi bral mašo, kakor običajno. Ko je izpil pri obhajilu kelih, se je zgrudil s strašnimi bolečinami na tla, odpeljali so ga hitro v bolnišnico, kjer pa ne upajo, da bi mu rešili življenje. Kemična analiza je pokazala znatno množino solne kisline v posodah, iz katerih se je pri maši napolnil kelih.

OSTRA OBSODBA ZASTOPNIKOV NEPARLAMENTARNIH DRŽAV

Letos se je vršila 31. medparlamentarna konferenca v Bruslju, pričenši dne 31. julija t. l. Na konferenci so bili zastopani delegati iz Belgije, Kanade, Danske, Španije, Francije, Velike Britanije, Ogrske, Irske, Italije, Japonske, Norveške, Holandije, Poljske, Rumunije, Švedske, Švice, Čehoslovakije, Jugoslavije, Turčije in Avstrije.

Francija je odločno protestirala proti navzočnosti delegatov onih držav, v katerih parlamentarni sploh nimajo. Predvsem je veljalo to za Italijo in Avstrijo. Na men medparlamentarne konference je pospeševanje parlamentarizma in demokracije, upostavljanje odnošajev med svobodnimi narodi, torej prav nasprotno temu, kar zahtevajo fašizmi. Ugled medparlamentarne unije je pa vendar tako važen, da skušajo tudi protidemokratski režimi pošiljati svoje zastopnike na vsakoletne konference. Kakor se doma na vsi moč trudijo, da odpravijo parlamentarizem in demokracijo, tako se jim zdi važno, da to delstvo skrivajo pred zunanjim svetom.

Unije se poslužijo radia

Bakerfield, Cal. — Centralna unija okraja Kern bo 26. tednov oddajala delavske programe po radiu. Vaska pridružena krajeva unija oskrbi en program.

Trošenje vladnega denarja koristi kapitalistom

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ciji, stvarkarje podpirajo tudi unije federacije. Od rudarske unije UMW je dobila \$2500, pripadale so tudi Amalgamated Clothing Workers, International Ladies Garment Workers in več drugih unij. Na zadnji seji eksekutive ADF je vložila aplikacijo za pristop v federacijo. Prošnja je bila zavrnjena, ker si jurisdikcijo nad ladjegradniško industrijo lasti več poklicnih unij, camdeška unija je pa industrijska.

SOCIALISTIČNA UPRAVA LONDONA

z županom Herbertom Morrisom na čelu, je v enem letu, odkar je na vladi, dala zgraditi 3500 novih delavskih stanovanjskih hiš in do konca tekočega leta se bo pozidalo še nadaljnjih 4300 hiš. V prihodnjem letu ima v načrtu gradnjo 10.000 novih stanovanjskih hiš. Postavila si je sedemletni gradbeni načrt, tekoma katerega se morajo zloglasni londonski "slumi" (nezdrave delavske četrti), popolnoma nadomestiti z modernimi in zdravimi stanovanjskimi predmestji.

ZASTRUPLJEN PRI ALTARJU

V Italiji vzbujajo veliko pozornost skrivnostna zastrupitev v katedrali Sv. Avgušina v Kremoni. Korar mons. Stuan je prišel te dni jutraj v katedralo, da bi bral mašo, kakor običajno. Ko je izpil pri obhajilu kelih, se je zgrudil s strašnimi bolečinami na tla, odpeljali so ga hitro v bolnišnico, kjer pa ne upajo, da bi mu rešili življenje. Kemična analiza je pokazala znatno množino solne kisline v posodah, iz katerih se je pri maši napolnil kelih.

OSTRA OBSODBA ZASTOPNIKOV NEPARLAMENTARNIH DRŽAV

Letos se je vršila 31. medparlamentarna konferenca v Bruslju, pričenši dne 31. julija t. l. Na konferenci so bili zastopani delegati iz Belgije, Kanade, Danske, Španije, Francije, Velike Britanije, Ogrske, Irske, Italije, Japonske, Norveške, Holandije, Poljske, Rumunije, Švedske, Švice, Čehoslovakije, Jugoslavije, Turčije in Avstrije.

Francija je odločno protestirala proti navzočnosti delegatov onih držav, v katerih parlamentarni sploh nimajo. Predvsem je veljalo to za Italijo in Avstrijo. Na men medparlamentarne konference je pospeševanje parlamentarizma in demokracije, upostavljanje odnošajev med svobodnimi narodi, torej prav nasprotno temu, kar zahtevajo fašizmi. Ugled medparlamentarne unije je pa vendar tako važen, da skušajo tudi protidemokratski režimi pošiljati svoje zastopnike na vsakoletne konference. Kakor se doma na vsi moč trudijo, da odpravijo parlamentarizem in demokracijo, tako se jim zdi važno, da to delstvo skrivajo pred zunanjim svetom.

Unije se poslužijo radia

Bakerfield, Cal. — Centralna unija okraja Kern bo 26. tednov oddajala delavske programe po radiu. Vaska pridružena krajeva unija oskrbi en program.

Delavske gospodinjice v protestnih demonstracijah pred mesnicami. Gospodinjice so naznanile, da ne bodo kupovale mesa, do ne bodo znižane cene.

Zaroka na grobu

POVEST

Spisal Mihevc Nace

Komaj pa je Anita to izpregovorila, je vstopila gospa Venturini. Videti je bila vznemirjena, a vesela. Medtem ko je odlagala plašč, se je opravičevala, da ni mogla prej priti, ker imajo obisk. In obrnjena proti Adi je naglo nadaljevala:

"Stric Alberto je prišel. Povedal mi je, da ste ga včeraj obiskali. Potem pa sta se s papanom zaprla v sobo in se prav do sedaj nekaj razgovarjala. Niti obedovati nista utegnili, a pred pol ure me je papa poklical k sebi in me prosil, naj grem po tebe in Pavleta. Toda..."

"Se je prekinila in se ozirala po sobi, "kje je Pavle? Kaj se še vedno ni vrnil?"

Toda nobena od prisotnih ji ni dala odgovora, temveč so se le z nekakim strahom spogledovale.

"No, kaj je vendar?" je nestrpnost spraševala Venturini.

"Pavle je na prefekturi, gospa. Danes so ga prijeli," ji je končno vendar pojasnila Anita ter na kratko vse še enkrat povedala.

"In čisto odveč je, da te papa pošilja po nju, ko vendar sam dobro ve, kje je Pavle," je pikro pripomnila Ada, ko je Anita končala.

"Pavle je torej na varnem, jaz pa naj se lepo vrnem domov! Prozorna komedija, a nepotrebnost, ker je vse ko na dlan!"

"Ne razumem te popolnoma, Ada. Mar ne misliš, da papa kaj ve o tem?" je vsa zmedena in potrta besedovala Venturini.

"Kako bi ne vedel, ko sta s Scalpijem vedno skupaj, ko le njega posluša in se ravna po njegovih navetih! To zvižajo sta si skupaj izmislila, zdaj pa te pošilja k meni in mi ponuja prav, da bi vse še bolj prikril. Sicer pa je prav, da si prišla. Tako mu boš lahko povedala, da nikoli več ne stopim v njegovo hišo," je že kričala Ada.

"Toda pomiri se, otrok, saj ni tako! Papa prav nič ne ve, kaj je s Pavletom, kaj še. Tako nizko vendar ne smeš soditi svojega očeta in misliti, da bi sodeloval pri tako nepošteni stvari. To vse je napravil Scalpi sam; saj ga že od včeraj ni nič blizu in venomer leta po nekajh potih. Papa mi je naročil, naj grem po tebe in Pavleta, ker ga je k temu pregovoril stric Alberto. Ne vem, kaj sta govorila, le to ti lahko povem, da je zdaj papa ves drugačen in da se želi pomiriti s teboj in Pavletom. No, to je!"

"Eh, kakšne komedije!" je vzdihnila Salvadorija.

"Vse bo še dobro," se je vmešala Anita. "Pojdi domov, Ada. Zdi se mi, da očeta res po krivem doživlja. Pomiri se z njim in povej mu vse. Tako bo znati tudi Pavle prej zunaj. Jaz pa bom skušala pri Mintelliju še kaj doseči, saj se jutri zopet sestaneva."

Ada je vsemu prigovarjanju na kljub zrla mrko in razdraženo predse in nekaj premišljevala. Očividno se ji je upiralo, da bi kakor poslušen otrok sledila materi. Naposled je sunkoma vstala in odhitela v sosednjo sobo, ne da bi koga pogledala, čez dobro minuto pa se je že vrnila oblečena in pripravljena za odhod. Naglo, kakor da se ji mudi, se je poslovila od tete, ji obljubila, da jo bo vsak dan obiskala, in odšla, ne da bi čakala svojo mater in Anito.

X.

Venturini je res pregovoril njegov brat Alberto, naj se poravnava s svojo hčerko in spriznari z dejstvom, da Ada hoče Pavleta. Poudarjal je, da je ta Urnik prav za prav razumen in pošten človek, ki bi se z njim dalo kaj napraviti. Venturini se je temu dolgo upiral, naposled pa, ko je izprevidel, da je tako

vendar bolje, kakor da popolnoma izgubi hčerko, se je vdal bratovemu prigovarjanju. Da bi pomiril Ada in se v miru z njo pomenil, je poslal Scalpija v Neapelj po trgovskih poslih, Poleg tega je zasumil, da Scalpi v trgovskih manipulacijah, ki mu jih je poveril, ni ravnal docela pošteno. Vendar je o tem še molčal in prosil Ada, naj natanko pregleda knjige in račune.

Ada se je kar z naslodo lotila tega opravila. Mrzlično je brskala po knjigah in računih ter molčala. Ze drugi dan po njenem povratku na očetov dom jo je zopet obiskala Anita in ji povedala, da bodo kmalu, morda že jutri, vsi pozvani na prefekturo, kjer jih bo dr. Montelli zaslišal in soočil s Pavletom, potem pa da ga bo izpustil. Povedala ji je tudi, da ji je uspelo poslati Pavletu nekaj priboljška in sporočilo, da bo kmalu prost.

Res so Ada in njeni starši že naslednje jutro prejeli povabila. V njih je bilo rečeno, naj se ob uradih zgledajo na policijski prefekturi pri dr. Montelliju, kjer bodo zaslišani v neki zadevi. Vsi skupaj so se odpravili tja že popoldne, ker je Ada tako hotela.

Najprej je vstopil Venturini, se predstavil in pokazal povabila. Dr. Montelli je postal mahoma prijaznejši, mu ponudil stol in se jel opravičevati, češ, da je tudi njemu samemu ta zadeva neprijetna itd. Iz sosednje sobe je poklical še nekega uradnika za pričo, nato pa začel izpraševati Venturini, odkod in kako pozna Pavleta, kakšnih nazorov da je Pavle po njegovem mnenju, zakaj je nasprotoval njegovemu prijateljstvu z Ado, če še nasprotuje itd. Venturini je izjavil, da je nasprotoval radi tega, ker Urnika tedaj še ni dovolj poznal, ker je tujec, povrhu pa reven itd., da pa zdaj nič več ne nasprotuje, ker se je prepričal, da je Urnik pošten, marljiv in inteligenten, ter da mu je povsem nepojmljivo, odkod se je vzela taka ovadba zoper njega. Montelli je pri izpraševanju kazal nenavadno natančnost in dajal taka vprašanja, da se jim je Venturini čudil. Ko je bil zapisnik gotov in podpisan, se je Montelli zahvalil Venturini in kakor mimogrede omenil, da "najbrže ne bo nič hudega". Zatem je prišla na vrsto Venturinijeva žena in nazadnje Ada.

Ko je vstopila, ji je na pragu za trenutek zastala noga, kajti zastrela se je bila v Pavleta, ki je sedel na stolu ob steni Montellijeve sobe. Potem pa je odločno in nekako trdo stopila naprej in se ustavila pred Montellijevo mizo. Niti pozdravila ni in molče je položila svoje povabilo na mizo. Dr. Montelli jo je pogledal z neprikritim zanimanjem in se pri tem komaj opazno nasmehnil, a se že naslednji hip skoro nenaravno zresnil. Tudi prisotni uradnik, stoječ ob steni, ter mlada tipkarica za pisalnim strojem nista odvrnili svojih močrečih pogledov od nje. Dr. Montelli je brskal po nekajh papirjih, potem pa dvignil glavo in vprašal, ne da bi jo pogledal:

"Vi ste Ada Venturinijeva?"

"Da."

"Rojena v..."

"Da," je odsekano odgovarjala Ada.

Ko so bile formalnosti opravljene, se je dr. Montelli obrnil na svojem stolu, pokazal na Pavleta, bledega in mirno sedečega ob steni, in vprašal:

"Poznate tega gospoda?"

"Poznam ga."

"Zakaj je prišel v Padovo?"

"Povabila sem ga."

(Dolje prihodnja.)

prava hiša? Kaj ne razumeš, da ga je imela rodbina zaprtega, da se izogne škandalu? Zato ga od leta 1914 nihče ni videl. Pred štirimi dnevi je zapustil hišo. Boš videl, da je storil Goldschmidt isto proti svoji volji. Zaradi malomarnosti so ga postavili pod kap. Hiša je prazna. Če je blaznež skril tam kaj denarja, ga je treba samo odnesti. Ali hočeš pri tem sodelovati ali ne?"

Jakob Isocki je komaj zadrževal krič gneva. Spomin na sukeno vrečko, ki je vrnil z mnogoteri lepoto. Kakor v sanjah je videl petsto sestriških vrečk lepo v vrsti, videl je drznega pijanca, pripravljenega ob vse, samoga sebe pa, kako pretresa in steje zlatnike.

Seveda bom sodeloval! — je vzkliknil.

Lisjak si, — je dejal Gerdt Lyman, — pravi zvitorepec. Če pa misliš, da me boš pretenjal, se temeljito motiš. Ti si mali mozek, jaz sem veliki mozek. Naprej! Tako veleva najina usoda! Preskrbeti si morava vitrih, toda najprej si morava biti na jasnem, da je Goldschmidt res odpuščen. Pozvoni še enkrat in vprašaj, če stanuje v tej hiši Jakob Isocki.

Jakob Isocki je ubogal. Ozrl se je okrog, toda ulica je bila prazna in na drugem bregu zelenega kanala je bilo tovarniško pročelje brez oken. Pa tudi zdaj se ni nihče odzval na plaho zvonenje Jakoba Isockega. Ze se je ho-

tel hitro vrniti h Gerdtu Lymanu, ko se je nekaj zgodilo.

Ne da bi mislil na to, je pritisnil na kljuko, kakor stori človek, če zaman zvoni pri dragem prijatelju. Nepopisno je bilo njegovo začudenje, ko so se vrata odprla.

Mar je bil pustil odpuščeni sluga hišo nezaklenjeno? Ves iz sebe je poklical Gerdtu Lymanu, naj stopi bliže. Gerdt Lyman se je približal. Jakob Isocki mu je jecilaje pokazal na odprta vrata.

— Kaj? po po po kako morejo biti odprta?

Gerdt Lyman se je presenečeno oziral na odprta vrata. Ta tajna mu ni šla v glavo. Naenkrat se je pa odločil. Šest časih grenkega je olajalo to odločitev. Vstopil je skozi odprta vrata, kmalu za njim pa tudi Jakob Isocki.

— Sva, sva poštenjaka, — je zamrmral. Vrata so bila odprta. Da, odprta so bila.

Stala sta v zaprašeni predsodbi z vrati tik pred seboj. V kotu je bil telefon. Toda edino, kar je obrnilo nase njuno pozornost, so bila vrata pred njima. Podobna niso bila ničemu na svetu, razen vratom železne blagajne v banki.

Začuden sta se ozirala okrog. Nihče se ni pojavil. Prislusnila sta, toda nobenega glasu ni bilo slišati. Jakob Isocki je zaprl za seboj večna vrata.

— Lahko bi kdo vstopil, — je zamrmral z drhtečim glasom. Poštenjaka sva. Vrata so bila odprta.

Gerdt Lyman mu je namignil, naj molči. Po prstih, čeprav je kazalo, da je hiša prazna, se je plazil k težkim vratom. Jakob Isocki mu je sledil liki senca. Gerdt Lyman je pritisnil na kljuko težkih vrat. Seveda so bila vrata zaklenjena, toda...

Niso bila zaklenjena. Ko je pritisnil na kljuko, so se počasi premaknila na svojih tečajih.

Ves iz sebe jih je Gerdt Lyman odprl. Kaj bo zagledal? Zaklade Golkonde, razložene po policah? Zlato, lesketajoče se v čr-suknjenih vrečkah?

— Poštenjaka sva, — je mr-mral Jakob Isocki in šklepetal z zobmi. Vrata — oboja vrata so bila odprta. Prisegam!

Vstopila sta. Gerdt Lyman je napravil dva koraka, Jakob Isocki pa pol koraka, zagledala pa nista niti bogastva Golkonde, niti zlata v vrečkah. Zagledala sta samo okroglo telo, ki je zastiralo ves drug razgled, ogromno oblo, pobarvano v rdečih barvah, na železnem podstavku, stoječem v ostrem kotu na svoji osi, telo, kakršnega še svoj živ dan nista videla in ki nista vedela, kaj pomeni, pa tudi časa nista imela za razmišljanje.

Naenkrat se je namreč spustilo nekaj doli s stene, toda ne s stene, temveč s strmo nagnjene železne lestve, pritrjene na steni. Bil je kosmat, goril podoben orjak srdito žarečih oči. Gerdt Lyman se je obrnil, toda samo da je videl, kako so se težka vrata od zunaj zaprla. Ključa od nje strani nista imela. Ves iz sebe se je oziral na vrata, toda ključa tam ni bilo, bila je samo luknjica v ključavnici. Slišal je nejasen zvok peti, ki so v smrt-nem strahu hitele po tleh pred-sobe, peta svojega sozarotnika Jakoba Isockega. Ni pa imel časa prokleti roko, ki je bila zaloputnila vrata. Tudi ni imel časa, da bi spravil iz sebe krič, ki se mu je hotel izvit iz prsi, predno bi planil orjak nanj. Orjak je kar sikal od jeze. Kosmato pest je vihtel po zraku in zlate iskre so mu pršile pred oči, ki so hotele videti pravo zlato. Veliki mozek se je pogreznil v nezavest, ki je bila dvojnjo bolestan, ker se je ni udeležil mali mozek.

Ko je Gerdt Lyman zopet odprl oči, je bilo mračno. V glavi mu je razbijalo kakor kovačovo kladivo. Kosmato bitje je stalo akonjeno nad njim in mu zrla nepremično v oči. Vse okrog njega se je sukalo. Napel je zadnje sile in zastokal:

— Milost, ne umorite me!

Kosmato bitje je vprašalo nepričakovano:

— Ste tujec?

— Da, sem Šved, zdravnik sem — psihopat — vrata so bila odprta.

— Psihopat? Veseli me, da sem našel te kolego. Jaz sem profesor Oskar Freudenthal.

(Dolje prihodnja.)

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Bratranec

Branislav Nušić:

Navzlic veliki razliki v letih je bil zakon gospoda Mirka in gospe Nate kar srečen. Ona je bila pred poroko sirota, gola in bosa, brez kogarkoli, ki bi ji bil v rodu. Imela ni staršev, niti brata, niti sestre, niti kakega drugega člana družine. Zaradi tega se je menda tudi tako vdano živela v svoje novo gnezdo. Nihče ni prihajal k njej, k nikomur ni odhajala, a vsaka tretja beseda ji je bila: Moj Mirko.

"Moj Mirko" je bil od svoje strani sila nežen in pozoren. Svoji mladi in lepi ženi je poklanjal največjo pozornost in ji napravil marsikatero veselje. In polni dve leti se ni nikdar izgubil smeh z njenih ustnic in nikdar ni njegovega čela zasenčil kak majhen oblček.

Toda življenje je življenje in ima svoje zakone, ki se ne strinjajo vedno z željami.

Nekega dne, prav za prav nekega večera je prišla gospa Nata domov iz mesta, kjer je bila nekaj kupovala, vsa vznemirjena in razburjena.

— Moj bog, moj bog! Življenje je res kakor roman, — je vzkliknila še med vrati.

— Kakšen roman? — je hladno vprašal gospod Mirko kot človek, ki mu ni bilo mnogo za romane.

— Pomisli, bog s teboj, kaj se mi je danes pripetilo! Gotovo ne boš verjel, kako zelo sem srečna!

— Za vraga vendar, pripoveduj, kaj se ti je pripetilo? — je radoveden vprašal gospod Mirko.

— Grem torej po ulici in mislim sama pri sebi: moj bog, ali je moj Mirko že prišel domov. Grem takoj in mislim na tebe in tedaj se ustavi pred menoj mladenič. Ustavi se in prične govoriti. Nata ali si ti to?

— Kdo je bil to? — se je nekam živahneje vznemiril gospod Mirko.

Nikdar ga nisem videla, pa sem ga gledala in se čudila njegovi predznosti.

— In zakaj mu tega nisi dejala...?

— Rekla sem mu. In sicer takole: Pardon, gospod, zmotili ste se!

— In on?

— Dejal je: nisem se, Nata, povej mi samo, ali si ti hčerka tete Mace? Seveda, sem me dejala. Pa, Nata, moja sestra, je odvrnil, jaz sem Savkin sin. Tete Savke! Mika? sem ga vprašala. Da, jaz sem Mika. — je odvrnil.

— Toda počakaj malo, prosim te, — se je upril gospod Mirko, — kakšen Mika vendar. kakšna Savka? Ti vendar nisi imela nobenega sorodnika?

— Seveda nisem. Tete Savke namreč sploh nisem računala, ker je že zdavnaj umrla.

— A Mika?

— Vedela sem, da je imela teta Savka sina, toda ga nisem nikdar srečala. Danes prvič.

— A kako te je vendar, vraga, spoznal, če se še nikdar v življenju nista srečala?

— Baje se je zanimal za mene, povpraševal dolge mesece. — Hm! Hm! — je premišljeval gospod Mirko, ki mu je dolejš zakon baš zaradi tega tako ugajal, ker ni imela Nata nobenega sorodnika.

— Videti je, da ti nekaj ni všeč, — je sila bridko zajokala gospa Nata. — Jaz pa sem mislila, da se boš razveselil. Pomisli vendar, za božjo voljo, kako se človeku milo stori pri srcu, če se mu zgodi kaj takega, a je bil prej največja sirota v življenju, brez kogarkoli, ki bi nanj mislil in zanj skrbel. Moj bog, jaz sem pa mislila, da se boš tudi ti z menoj veselil, ko ti bom to povedala.

— Seveda me veseli, ne pravim, da me ne veseli! — je suparno odgovoril gospod Mirko.

Kmalu je prišel bratranec na obisk. O, kako se je vendar ta mladenič razveselil, ko je ugledal gospoda Mirka. Trikrat ga je objel in se mu venomer dobričal: "Zet, moj slatki zet!"

— Pomislite, kako mi je bilo. Vedel sem, da imam sestrično Nata, toda je nisem mogel najti. Koprne sem seveda, da jo spoznam. Saj veste, kako je

človeku samemu na svetu. Povpraševal sem tako, povpraševal in doznal: Nata je poročena z nekim krasnim človekom in živi z njim sila srečno. Veselil sem se seveda, toda se zdajci, kakopak, veselim še bolj, ko sem vas tudi osebno spoznal, dragi zet! Nata nikakor ni mogla najti boljše partije.

Ves čas obiska je bratranec tako čeblijal, a čez dva, tri dni je spet prišel, potem pa vedno pogostejše in gostejše.

Zakon med gospodom Mirkom in Nato je še nadalje potekal v sreči in miru, ali pa si je vsaj tako mislil vsak opazovalec. Navznotraj ga je pa vendar pričelo nekaj izpodjedati. Gospodu Mirku se je vsaj tako dozdevalo, da se je njegova Nata nekaj spremenila.

Prej na primer Nata ni nikdar opazila, da gospod Mirko v spanju smrči, a zdaj mu je dejala:

— Ne vem, kaj mi je storiti. Zaradi tvojega smrčanja vsa noč ne zatistem očesa.

— Kako vendar to, da zdaj ne moreš spati, prej pa te ni smrčanje motilo? — je vprašal gospod Mirko.

— Zdaj smrčiš glasneje, kakor prej!

Očitek zastran smrčanja še ni bil višek. Neko jutro mu je prinesla kavo in dejala:

— Nocoj sem preživela nekaj strašansko hudega. Naj bi tega nikdar več omenila, niti se spomnila. Prav malo je manjkalo, pa bi me zadela kap.

— Zakaj vendar? — je hitel vpraševati skrben soprog.

— Pomisli! Sanjajoča sem stegnila roko in otipala tvojo plečasto glavo. Lahko si mislila, kakor sem zakričala. Strašno!

Še zdaj se mi sprehajajo mravlje vzdolž križa, če se le spomnim.

Gospodu Mirku je legel oblak na čelo. Gospod Mirko je pogoltnil obilen požirek kave.

— Pa, — je sedel skozi zobe, — najboljša je, če me ne ti-paš.

— Saj tega vendar nisem hotela. Zgodilo se je slučajno. Toda tudi razen tega slučaja sem se že nešteto krat ustrašila tvoje pleše. Zbudim se marsikateri-krat v spanju in tako v temi zagledam na blazini tvojo počiva-jočo plečasto glavo. Dozdeva se mi, da je razbeljen planet z neba padel v posteljo. Zile se mi kar zledene.

Gospoj Nata niti to ni bilo dovolj. Zapazila je, da so strašansko grde one kocine, ki mu ležejo iz ušes. Pozneje mu je zamerala, ker, bogu bodi potože-no, da vzdihuje, kadar obuva čevlje.

Bratranec je še vedno prihajal prav pogosto in se dobričal gospodu Mirku: "Moj slatki zet!" gospa Nata pa je kljub temu, da se ni čutila več sirota v življenju, postajala vedno bolj sentimentalna in zamišljena, dočim so Mirkove skrbi postajale vsak dan košljivejše.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Fe sklepe 18. redne konvencije so lahko naroči na list Prosveta in šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno leto in nino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim te šteje k naročnini. Torej sedaj vsi vzroki, reči, da je list predrag za tiste, ki bi radi imeli list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrst. države in Kanado \$6.00	Za Cincro in Chicago je...
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in.....
2 tednika in..... 8.00	2 tednika in.....
3 tednike in..... 12.00	3 tednike in.....
4 tednike in..... 16.00	4 tednike in.....
5 tednikov in..... 20.00	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SK ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dnevno vsoto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo list datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2)..... Čl. družine \$.....

3)..... Čl. družine \$.....

4)..... Čl. družine \$.....

5)..... Čl. družine \$.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Frank Heller:

SIBIRSKI BRZOVOLAK

(Nadaljevanje.)

— Če ne boš ubogal, ne dobiš niti belila.

— Kaj pa naj storim? — je zastokal. — Kaj naj storim?

— Pozvoni in vprašaj, če ne stanuje tu stari gospod Jakob Isocki?

Drhteč po vsem telesu se je odplazil Jakob Isocki k vratom in pozvonil. Nihče se ni odzval. Zdelo se je, da je hiša res prazna. Jakob Isocki si je globoko oddahnil.

Gerdt Lyman je razmišljal.

— Za vogalom je kréma, — je dejal. — Kréma ni samo vir zdravja, temveč tudi studene modrosti. Privoščiva si čašico grenkega in tako poizveva, če je hiša prazna ali ne.

Odšla sta v krémo. Gerdt Lyman je popil že šesto čašico grenkega tisti dan. Glede hiše za vogalom na Himmelfahrtkanalu je krémar povedal, da je last nekoga Struermanna, sina edineca stare, zelo bogate trgovske rodbine. Ima kaj sorodnikov? Da, toda nobenih otrok. Hišo je dal prezidati že davno pred vojno, pa ni skoraj nikoli stanoval v nji. Bil je velik čudak, nikjer ni imel obitanka. Neprestano je potoval, pa ni nihče vedel, kod.

Toda od pomladi 1914 ga ni nihče več videl. Od tistega časa capin? Kaj ne razumeš, da je to

je upravljal hišo mož po imenu Goldschmidt. O njem v krémi niso vedeli nič drugega, nego da je izredno močan in enako molčeč. Sprva se je mnogo govorilo o hiši na Himmelfahrtkanalu, zdaj so pa govorice utihnile. Če je videl danes Goldschmidt? Ne, danes ga ni videl, pa tudi včeraj ne — točneje rečeno, videl ga ni že štiri ali pet dni.

Sorodnika sta zapustila kréma. Jakobu Isockemu je bilo tega že dovolj. Spodnja ustnica se mu je tresla. Malo je manjkalo, da se od jeze ni zjokal. V kakšno podjetje je bil izvaabljen? S kakšnimi ljudmi je imel opraviti? Z ljudmi, ki so trdili, da vedo, kje je skrit milijon v zlatu, ki so vodili svojega zaupnega družabnika k hiši, prazni že od leta 1914 in ki med tem razmetavajo družabnikov denar.

S takimi ljudmi Jakob Isocki ni hotel imeti več opravka. In vedel je, da če bi policiji namignil, kaj nameravajo, bi bilo to etično prav in vse hvale vredno.

Gerdt Lyman je prijel svojega sozarotnika za ramo in ga stresel, da so mu kar zobje zašklepetali. Oči Gerdt Lymana so žarele, toda ne od jeze, temveč od zmagoslavlja.

— Boš držal jezik za zobmi, nihče več videl. Od tistega časa capin? Kaj ne razumeš, da je to